

บทคัดย่อ

อุตสาหกรรมปิโตรเคมีเป็นอุตสาหกรรมพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ รัฐบาลได้ร่วมกับเอกชนในการก่อตั้งอุตสาหกรรมนี้ขึ้นในประเทศเมื่อประมาณ 10 ปีมาแล้ว ตลอดช่วงที่ผ่านมา รัฐบาลได้ให้ความคุ้มครองแก่อุตสาหกรรมนี้มาโดยตลอด ต่อมาเมื่อกระแสการค้าเสรีรุนแรงขึ้นไทยได้เข้าร่วมในเขตการค้าเสรีอาเซียนทำให้รัฐต้องยกเลิกความคุ้มครอง ดังนั้นศักยภาพในการแข่งขันของอุตสาหกรรมปิโตรเคมีในไทยจึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะชี้ว่าอุตสาหกรรมนี้จะอยู่รอดได้หรือไม่

การศึกษานี้ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลในการแข่งขัน 5 อย่างได้แก่ ความใกล้ชิดตลาด ราคาวัตถุดิบ เทคโนโลยี นโยบายของรัฐและขนาดของกำลังการผลิต ผลของปัจจัยต่าง ๆ มีดังนี้ ความใกล้ชิดตลาดจะทำให้ผู้ผลิตในประเทศได้เปรียบจากค่าขนส่งและค่าประกันภัย ดังนั้นประเทศที่อยู่ไกลจากไทยเท่าใดจะเสียเปรียบมากขึ้นเท่านั้น ในส่วนราคาวัตถุดิบเนื่องจากเป็นต้นทุนหลักในการผลิต ดังนั้นประเทศที่มีก๊าซและน้ำมันสำรองสูงจะได้เปรียบมากที่สุด โดยไทยจะเสียเปรียบค่อนข้างมากเนื่องจากยังต้องนำเข้าพลังงานจากภายนอก นโยบายของรัฐบาลโดยเฉพาะด้านภาษีจะทำให้ต้นทุนของผู้ผลิตจากต่างประเทศสูงขึ้น แต่ผลของภาษีจะมีผลน้อยกว่าวัตถุดิบ ขนาดของกำลังการผลิตจะส่งผลต่อต้นทุนคนที่ ผู้ผลิตในไทยสร้างโรงงานที่มีกำลังการผลิตขนาดใหญ่ในระดับเดียวกับผู้ผลิตจากต่างประเทศ ทำให้มีต้นทุนคนที่ที่สามารถแข่งขันได้ ในส่วนของเทคโนโลยีนั้นมีผลน้อยที่สุดเพราะสินค้าปิโตรเคมีเป็นสินค้าโภคภัณฑ์ จึงมีการขายสิทธิบัตรการผลิตกันมาก

ในการศึกษาได้เปรียบเทียบศักยภาพในการแข่งขันของไทยกับมาเลเซีย สิงคโปร์และสหรัฐฯ ในรูปของต้นทุนการผลิต โดยศึกษาทั้งผลของแต่ละปัจจัยและผลรวมของทุกปัจจัยกรณีที่มีการผลิตครบวงจรและแยกการผลิตแต่ละขั้นออกจากกัน รวมถึงศึกษาในด้านผลตอบแทนการลงทุน (IRR) พบว่าการศึกษาทั้ง 2 แบบให้ผลสอดคล้องกัน คือผู้ผลิตภายในของไทยสามารถที่จะแข่งขันได้กับผู้ผลิตจากสิงคโปร์และสหรัฐฯ ที่ส่งผลิตภัณฑ์เข้ามาขาย แต่จะไม่สามารถแข่งขันกับผู้ผลิตจากมาเลเซียได้ และปัจจัยที่มีผลต่อการแข่งขันมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่ ราคาวัตถุดิบ นโยบายของรัฐบาล ความใกล้ชิดตลาด ขนาดของตลาดและเทคโนโลยี